

Kaitsealadest

Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsija Andrus Saare ja küsimus on keskkonnaminister Keit Pentus-Rosimannusele. Palun!

Andrus Saare

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud keskkonnaminister! Vastavalt looduskaitse arengukava aastani 2020 peatükile 2.7 peab olema 2014. aastaks välja töötatud ja rakendatud väljaspool Natura 2000 alasid metsapiirangute kompensatsioonimeetmed. Nabala kaitseala rajamisega laieneb sellise ala suurus mitmetuhande hektari võrra. Tänapäevaks on põhimõtted välja töötamata või vähemalt ei ole me neist midagi kuulnud ja teadupärast pole ka raha selleks kavandatud. Enne selle meetme väljarakendamist ei tohiks siis ju ka metsaomanikele panna täiendavaid koormisi. Ma sooviks infot, milline on nimetatud meetme rakendamise ajakava ja kas järgnevatel aastatel on need summad eelarvesse planeeritud?

Keskkonnaminister Keit Pentus-Rosimannus

Aitäh austatud küsija! Ma pean kõigepealt vabandama ja ütleva, et millegipärast oli see küsimus siia väga halvasti kuulda. Aga ma saan aru, et küsimus puudutas Nabala kaitseala moodustamist ja selle seost looduskaitse või siis Natura-aluste maade kompenseerimismehhanismiga. Kui me räägime Tuhala-Nabala kaitsealast, siis sellega meil ei ole kindlasti plaani laiendada Natura kaitsealasid. Nabala-Tuhala kaitseala on ja saab olema siseriikliku kaitse all olev kaitseala. Seda põhjusel, et eelkõige on tundlik veerežiim see, mis piirkonnas kaitseb vajab. Aga peale selle on 53 erinevat kaitsealust liiki sellelt piirkonnalt leida ja vaja kaitsta. Nii et mis puudub Natura n-ö metsatoetusi ja põllumaade toetusi, siis nende maksmise mehhanism käib läbi maaelu arengukava. Maaelu arengukava muidugi võiks olla praeguseks uba heaks kiidetud ja vastuvõetud, aga ka uues valitsuses ametisse astunud põllumajandusminister sai üle ta sellisel kujul, et oli vaja ka temal sellega tööd teha ja järgmisel valitsuskabineti istungil, mis toimub homme, arutab valitsus maaelu arengukava ja see sisaldab loomulikult ka Natura metsatoetust ja ka põllutoetuste meedet. Nii et pärast homset saame vast öelda, et põhimõtetes on kokku lepitud. Aga veel kord, Nabala-Tuhala ei puuduta mitte uut Natura kaitseala moodustamist, vaid siseriiklikku looduskaitseala.

Esimees Eiki Nestor

Andrus Saare, palun!

Andrus Saare

Aitäh! Läheks siit edasi, et Eestis on, nagu meile teada, pool kogu metsamaast riigimets ja riigimetsas leidub täpselt samaväärselt erametsaga sobivaid elupaikasid, et kaitset vajavate elupaikade puudujääk saaks meil likvideeritud. Nabala kaitsealal on sama tüüpi elupaikade kaitseks millegipärast eelistatud erametsa. Kuigi riigimets külgneb erametsaga ja vastab samadele kriteeriumitele, mis on erametsal. Veelgi enam, osa riigimaadest, mis omavad veekaitsealist tähtsust, ma tooksin näitena Saarte raba, on sootuks kaitsealast välja jäetud. Seda vaatamata sellele, et avalikkusele räägitakse, et kaitsealal on väga suur veekaitsealine eesmärk. Minu küsimus on: miks ei ole kavandatud avaliku hüve saamiseks kasutada riigimaid, võrdsete asukoha ja koosluste korral on kaitse alla võetud eramaad? Kusjuures eraomanikele kehtestatud rangete nõuete kompensatsiooniks peale maamaksusoodustuste ei ole ju hüvitist ette nähtud.

Keskkonnaminister Keit Pentus-Rosimannus

Aitäh! Üldiselt on see põhimõte, et kaitsta saab väärtust seal, kus ta parasjagu asub ja kus ta olemas on. Kui on võimalus sarnase esinduslikkusega kaitset vajava objekti või liigi puhul teha valik, kas

kaitsta seda riigimaal või kaitsta seda eramaal, siis loomulikult ei ole mingisugust soovi ega põhjust täiendavaid piiranguid seada eramaadele, kui seda valikut on võimalik teha. Mis puudutab Nabala ja Tuhala piirkonna kaitseala, siis selle läbitöötamisega on tegeldud alates 2010. aastast ja neid analüüse ja ekspertiise on tehtud terve hulk. Viimases otsas valmis üks koondanalüüs, mis kõiki alusandmeid läbi kaalus. Ja kui te leiaste, et see piiri ettepanek kaitseala moodustamise puhul peaks olema teistsugune ja pigem peaks kaitseala olema suurem kui ettepanek tehtud on, siis vastava ettepaneku tegemise võimalus praegu veel täiesti on, kuna kaitseala avalikud arutelud alles käivad ja selle käigus vaadatakse ka piirid ja põhjendatus üle. Kui on selline ettepanek, siis seda tuleb kaaluda ja juhul, kui see on põhjendatud ja on vajalik ettepanek kaitsealapiire veel laiendada, siis tuleb see ettepanek kaitse eeskirjale ka lisada.

Esimees Eiki Nestor

Teine täpsustav küsimus! Andrus Saare, palun!

Andrus Saare

Aitäh! Lugupeetud minister! Te olete oma ütlemistes välistanud Rail Balticu kulgemise üle rajatava Nabala kaitseala. Aga näiteks Kohila alevi servas asuvates metsades elavad paljud täpselt samad liigid, mida Nabalas kavatakse rangelt kaitsta. Samas asub alevi servas ühe esimese kategooria looduskaitsealuse liigi ogase astelsõnajala kasvukoht, mis on ainuke Eestis. Nabalas ei ole ühtegi sellist liiki, mille elupaik või kasvukoht oleks ainukene. Kui me võrdleme karstialasid, siis Kohila alevi naabruses on nad palju esinduslikumad kui Nabalas ja selle põhjuseks on piirnemine looduskaitsealuse Rabivere rabaga. Seega, kui Rail Baltic ei tohi läbi minna Nabalast ehk siis te olete välistanud trassi nr 10, siis samast loogikast lähtudes peaks olema välistatud ka trass nr 12. Minu küsimus, et kas võib eeldada, et kui nii resoluutselt olete te käitunud loodava Nabala kaitseala kaitsmisel, on teie põhimõtted sama printsiipsaalsed ka teiste siin minu näiteks toodud looduse koosluste ja karstialade suhtes? Või eelistate te kaitsta neid alasid, mis poliitilist profiiti enam lõikavad?

Keskkonnaminister Keit Pentus-Rosimannus

Aitäh! Kõigepealt te eksite, kui ütlete, et Nabalast Rail Balticu läbi- ja ülesõit on välistatud kuidagi poliitilistel põhjustel. Veel kord, neid ettevalmistusi konkreetses piirkonnas kaitseala moodustamiseks on tehtud 2010. aastast, siis ei olnud Rail Balticu kulgemisest ega võimalikest trassidest veel sellise täpsusega juttugi. Ja ma põhimõtteliselt ei nõustu selle käsituse või sellise asjade esitusega, et kui me tahame Tallinnast sõita Varssavisse rongiga, siis ainukene viis, kuidas me Tallinnast Varssavisse rongiteed kulgema saame panna, on igal juhul läbi ja üle Tuhala ja Nabala. Minu meelest on see väga väär ja asjade tegelikku olukorda selgelt moonutav käsitus. See on sama hea, kui me ütlesime, et meil on vaja Kadriorust ehitada tee Haaberstisse ja ainuke viis on igal juhul üle Raekoja platsi. Sellist alternatiivi ei saa inimestele seada, see lihtsalt ei ole aus. Nüüd loodusväärtuste osas Nabalas kõikide nende ekspertidega on võimalik tutvuda ka praegu Keskkonnaministeeriumi kodulehel. Need on seal täiesti avalikud. Veel kord, eelkõige mis Nabalas ja Tuhalas terviklikult kaitset vajab, on just nimelt tundlik veerežiim. See on ekspertide hinnang ja see on põhjus, miks keskkonnaminister ei ole oma sõnades selle suure massiivse raudtee läbimineku Nabalast-Tuhalast välistanud, vaid miks sellise ettepaneku on teinud oma ala eksperdid selles analüüsis, mis kõigile avalikult kättesaadav on. Aga ma tõesti palun, et ärge esitage avalikkusele väiteid, mis tegelikkust moonutavad ja mis minu meelest eelkõige teenivad ainult seda eesmärki, et ässitada inimesi üles looduskaitse vastu.

Esimees Eiki Nestor

Marko Pomerants, palun!

Marko Pomerants

Aitüma! Lugupeetud minister! Võib-olla on teil halbu mälestusi puurimisest näiteks hambaarsti juures noores põlves või puurimisest elu hilisemas etapis. Aga teie kui nii printsiipiaalne põhjavee kaitsja, kuidas te seletate seda, et Eesti Geoloogiakeskuse omanikuna olete jätnud Eesti Geoloogiakeskuse olukorda, kus eelmisel nädalal veel ei olnud neil põhjaveeseire lepingut aastaks 2014 – seire, mida nad peaksid tegema ja mille kohta leping peaks olema maikuus. Ja teine asi, kui te nii printsiipiaalne karstialade kaitsja olete, siis miks te pole algatanud kampaaniat "Võtame üles Tallinna–Tartu raudtee", sest näiteks Lääne-Virumaal läbib see vähemasti kahte väga esinduslikku karstiala.

Keskkonnaminister Keit Pentus-Rosimannus

Aitäh! Viide põhjavee kaitse vajalikkusele on täiesti kohane. Muideks, seesama Rail Balticu trass ja esialgne keskkonnamõju strateegilise hindamise programm, mis eelmise majandusministri ajal saadeti Keskkonnaministeeriumisse esialgseks kooskõlastuseks, oli unustanud ära vajaduse analüüsida kogu trassi pikkuses põhjavee kaitset. See oli üks nendest põhjustest, miks seda ei olnud sel hetkel võimalik heaks kiita, kuna sisuliselt kogu trassi ulatuses on põhjavesi inimestele joogiveena peamiseks allikaks, siis sellisel kujul ei saa põhjavette suhtuda. Nii et kui te endist majandusministrit kohtate, siis ta on hiljem teinud siin etteheiteid, miks kohe alguses ei saanud poolikut programmi heaks kiita, see on üks nendest põhjustest. Põhjavesi vajabki kaitset. Ja põhjavesi vajab kaitset mitte ainult ühes või kahes piirkonnas, vaid kindlasti terves Eestis. Konkreetsete lepingute osas seda peab täpsustama, mis põhjustel see lepingu sõlmimine geoloogiakeskusega on viibinud. Küllap seal on mingid tehnilised põhjused ja küllap seda tehakse esimesel võimalusel.

Esimees Eiki Nestor

Helir-Valdor Seeder, palun!

Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Austatud minister! Minu küsimus puudutab Natura toetusi metsa- ja põllumaadele. Maaelu arengukavas, minu teada, on planeeritud siiski vähem raha, kui potentsiaalseid taotlejaid järgmisel perioodil olla võiks, ja riigi eelarvestrateegia ei näe ka riigieelarves täiendavaid rahalisi vahendeid ette. Kas see on nii või mitte? Olge hea ja kinnitage! Ja teiseks, Natura toetused maaomanikele on ju saamata jäänud tulu kompensatsioon selle eest, et neil on majandamise piirangud ja see saamata jäänud tulu on näiteks metsaomanikel väga erinev. Kui teil on 80-aastane kuusemets või on teil võsa, siis seal on kümnetes kordades erinev see saamata jäänud tulu, aga kompensatsioon on neile ühesugune. Kas seda korda on plaanis ka muuta?

Keskkonnaminister Keit Pentus-Rosimannus

Aitäh! Eks te sellele viimasele küsimusele oskate isegi vist ise paremini vastata, kas Põllumajandusministeeriumis on sellised plaanid aegade jooksul välja töötatud ja kui kaugel nendega sel hetkel oldi, kui te sealt majast lahkusite. Iseenesest on väga südantsoojendav kuulata seda muret või sellist kaasaelamist poollooduslikele kooslustele ja ka Natura metsatoetuste maksmisele maaelu arengukavast, sest eks me murdsime sel teemal piike valitsuse istungil ju päris tugevalt ja üksjagu.

Erametsatoetusega on lood sellised, et erametsatoetuse määra küll maaelu arengukavas praeguse seisuga mu teada muudetud ei ole. See on sihtkaitsevööndis 110 eurot hektari kohta,

piiranguvööndis ja hoiualal 60 eurot hektari kohta. Küll aga on suurendatud pisut seda kogusummat, mida on päris esimese eelnõuga võrreldes võimalik erametsatoetusteks välja maksta. Kuna see arutelu seisab meil homme alles ees, siis ma käituks pisut ebaõiglaselt, kui ma enne selle arutelu toimumist mingisuguseid väga lõplikke seisukohti siin väljendaksin. Ootame selle homse arutelu ära. Ma arvan, et selle tulemusega, kuhu lõpuks maaelu arengukava eelnõuga jõutud on, ei saa loomulikult keegi lõplikult rahul olla. Alati tahaks ju suuremaid võimalusi ja alati tahaks, et ka toetuste määrad oleks suuremad, kui selleks reaalne võimalus on. Aga ma arvan, et see on tõesti päris hästi tasakaalus ja on maksimaalselt neid võimalusi ära kasutanud, mis Euroopa Liidu vahendite eest võimalik pakkuda on.

Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.